נושא בחדשות

רשמים מהמסע המרגש ליום חגם ושמחתם של בני התורה בפריז ששמחו בשמחת סיום הדף היומי בהלכה

אש בוערת בפריז

■ לפני שבע שנים ד"ר מרטין אבקסיס, במקרה נקלע לסיום של דרשו, כעת הוא זוכה לסיים עם עוד אלפים מבני יהדות צרפת ■ קווים לדמותה של המהפכה היהודית האדירה בצרפת שסוחפת אליה רבים וטובים שמבקשים להקים בתים של תורה ■ בשולי מעמד הסיום שבו השתתפו גדולי התורה וראשי ישיבות מצרפת כולה, כינסנו לפאנל חינוכי מרתק את הגאון רבי יחיא טובול שליט"א, אב בית הדין ליאון, הרה"ג רבי נפתלי לוי שליט"א והרה"ג רבי שלמה אלחדד שליט"א ■ רבשיח מרתק אודות המהפכה התורנית במדינה, האתגרים החינוכיים, השאיפה לעלות ארצה, והחזון לעתיד הקרוב והרחוק ■ פריז אומרת כן! ■

שליח 'יתד נאמן' לפריז

ד"ר מרטין אבקסיס, הוא עו"ד מוכר בקהילה היהודית בפריז. אביו ד"ר פרנסואה אבקסיס, היה שופט ברפובליקה, ובנו מחזיק כיום במשרד עו"ד גדולי ברובע לה־מארה, שמייצג תאגידים גדולים, פוליטיקאים, וארגונים מוכרים במדינה.

לפני שבע שנים, כאשר אביו חולני מאוד, בן משפחה הציע למרטין לקחת את אבא לאירוע משמח במיוחד: סיום של הדף היומי בהלכה שערך ארגון דרשו. מרטין קפץ על הרעיון, ולקח את אבא, בכסא גלגלים למאורע המיוחד. "בדייבאד אנחנו יודעים שזה נתן לו עוד כמה חודשים טובים לחיות" אומר לנו כעת בשערי הכניסה לאולם 'לס דוקס דס פריז', מרטין אבקסיס. "השמחה העצומה, השירים, דברי התורה, כל אלו הכניסו בו חיים. אחרי תקופה ארוכה שהוא היה בבית רק עם האחיות שטיפלו בו, פתאום הוא ראה אור. השמחה של התורה עוררה בו אנרגיות כמוסות, שחיזקו אותו מוראלית".

אלא שבאירוע ההוא, קרה עוד משהו. מרטין, שאמנם גדל בבית מסורתי, אבל מעולם לא למד בישיבה, החליט להצטרף ללימוד הדף היומי בהלכה. "זו הייתה החלטה של רגע אחד. לא אשכח את הרגע ההוא כל חיי. עמדנו שם. אני מחזיק את כסא הגלגלים של אבא, שמוחא כפיים בכל כוחו עם ידיו החלשות כאשר שרו אחרי ההדרן. ראיתי את אבא והבנתי שזה הנחת האמיתי שלו. לא קריירה במשפטים, ולא עשיית עסקים. חיבור עמוק למורשת ולעולם התוכן והרוח היהודי.

מאז, מרטין לא מדלג יום אחד. בשבע השנים האחרונות הוא משתתף מידי יום בשיעור על הדף היומי בהלכה, ובתוך כמה שנים הפך לתלמיד חכם. הוא החל לחבוש כיפה, להגיע לבית כנסת, ואת ילדיו שלח למוסדות תורניים. "החיים שלי התהפכו לגמרי בזכות הדף היומי בהלכה. לא זכיתי שאני יכול ללמוד גמרא. אין לי את הרקע המתאים, וגם לקרוא באותיות עבריות אני לא יודע. אבל המשנה ברורה זה משהו שאני מתחבר אליו, ולמרות הקושי אני שמח לראות שלא דילגתי על עמוד אחד".

בשעת ערב זו של יום ראשון, הוא ניצב כאן עם רעייתו, שניים מבנותיו, ובנו הקטן. כולם שותפים בשמחה. "זו שמחה של כולנו. אני לא האמנתי לפני שבע שנים שאני אהיה כאן, אעמוד עם כיפה גדולה בכניסה לסיום, ולא כמי שמלווה אדם נכה, אלא כמסיים. אני חושב איך אבא היה גאה בי לו היה רואה אותי עומד כאן היום ומתמלא בשמחה. אין מתנה גדולה יותר עבורו, והלימוד שלי, והשינוי שעשינו כל המשפחה הוא לעילוי נשמתו".

מרטין לא לבד. בשעה זו עומדים בשערי האולם מאות משתתפים שהגיעו מכל רחבי צרפת. חלקם נסעו שעות ארוכות כדי להגיע הנה. בחורי ישיבות, אברכים, בעלי בתים, אקדמאים, ציבור מסורתי מכלל גווני הקשת של יהודי פריז וגלילותיה. כולם עומדים כאן לבושים בבגדי שבת, נכונים לחגוג ולשמוח בשמחתם של יהדות צרפת, בשמחתה של תורה.

בדיקות האנטיגן מתקדמות בעצלתיים. אחרי כ־20 דקות אנחנו נכנסים לאולם אדיר הממדים. "זה אירוע השמחה התורני הגדול ביותר מאז הקורונה של יהדות פריז" אומר לנו הרב חיים פרץ, בן 37, מגיד שיעור של דרשו בליאון כשהוא מנסה להתגבר על קולות המרוזיקה ברקע. "מה שמעניין הוא שגם האירוע האחרון, רגע לפני פרוץ הקורונה היה סיום הש"ס של דרשו בדיוק לפני שנתיים, בהשתתפות למעלה מ־5000 בני אדם. הציבור כאן מרגיש שהמטען הרוחני שלו עשיר יותר בזכות דרשו".

אברך המוסר שיעור בדף היומי בהלכה שעשה את דרכו במשך שעתיים למעמד מספר לנו בעניינים בורקות: "הציבור היהודי הצרפתי צמא לכאלה אירועים. אין לנו אותם, אלו אירועים נדירים שמתרחשים בעיקר על־ידי 'דרשו' לאורך עשרים השנים האחרונות. לפני שנתיים היה זה בסיום הש"ס ועתה בסיום הדף היומי בהלכה".

המוני המשתתפים יושבים סביב שולחנות ערוכים בטוב טעם. תזמורת מורחבת מנעימה בצלילים של שירי ערגה לאהבת התורה. על המלאכה מופקדים זמרים שהגיעו במיוחד מישראל, ר' שלמה כהן ור' נפתלי קמפה ועימם יהודה גלילי ומרישי רוט שאמונים על מלאכת הניצוח, כולם מתקבלים באהבה עצומה ע"י תושבי פריז וגלילותיה שכמו מבקשים לגמול להם על הגעתם במיוחד מארץ ישראל למעמד הסיום.

הוואי! הואי! הואי!

את שולחן הכבוד המיוחד מפארים גדולי ראשי הישיבות, הרבנים והדיינים של יהדות צרפת. הגאון רבי יחיא טובול שליט"א, אב בית דין ליאון, שנשא דברים נרגשים וחיזק את הציבור הענק. הגאון רבי מיכאל שמרלה שליט"א, אב בית דין שטראסבורג, הגאון רבי יהודה טולידאנו שליט"א ראש ישיבת חזון ברוך, הגאון רבי יצחק כץ שליט"א, ראש ישיבת יד מרדכי, הגאון רבי דוד בנישו שליט"א, ראש ישיבת נשמת ישראל, הגאון רבי מיכאל בניטה שליט"א, אב בית דין קהל יראים פריז, הגאון רבי פרג" ברוך שליט"א, ראש ישיבת אור תורה בפריז ועוד עשרות רבנים חשובים מכל רחבי המדינה.

אורח מיוחד מארץ ישראל היה הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א, מראשי ישיבת מיר שהטריח עצמו במיוחד על מנת להגיע למעמד ונשא דברים מרגשים לקהל המשתתפים וחיזק אותם להמשיך ולהתמיד בלימוד התורה ולהרחיב את מפעלות הלימוד לצרפת כולה.

בשיאו של האירוע נשא דברים נשיא דרשו הג"ר דוד הופשטטר שליט"א, מי שמנצח על המהפכה התורנית במדינה. הרב הופשטטר שדובר צרפתית מצוינת, הצליח לעורר התרגשות אדירה בקהל, כאשר שוב ושוב האלפים על רגליהם וזעקו בקול גדול: הואי! הואי! הואי!

כשביקשנו להבין מה הכוונה, אחד המשתתפים הסביר לנו שהרב הופשטטר שואל את הנוכחים האם להרחיב את הפעילות התורנית, האם להוסיף שיעורים, האם להוסיף עוד תורה, ועל כולם האלפים עונים "כן", נעשה ונשמע, כמו מעמד הר סיני הופיע כאן לרגעים במלוא הדרו, ויהודי פריז הכריזו על נאמנותם לתורה הקדושה.

זהו יום חג לא רק בפריז, יהודים התקבצו ובאו מליאון, מבוסייר, ממרסיי ניס וטולוז. כולם נקבצו באו לך לכבוד התורה. הרבעים ה־17, ה־18 וה־19 לבשו חג, מכל עבר באו אנשים נשים וטף, בדיצה וחדווה להוקיר את התורה. לכולם חלק בתורה וכולם חלק מהשמחה הגדולה.

על המדוכה: רבני צרפת ברב שיח

לאחר סיום המעמד, כאשר בני פריז התורנית החלו לשוב לבתיהם, כינסנו מפגש חינוכי מרתק שבו השתתפו הגאון רבי יחיא טובול שליט"א, אב ביד הדין ליאון, הרה"ג רבי נפתלי לוי שליט"א והרה"ג רבי שלמה אלחדד שליט"א - רבני 'דרשו' ומקימי עולה של תורה בצרפת.

הפאנל החינוכי ביקש למקד את תשומת הלב במצבה הרוחני של יהדות צרפת, שחווה בשנים האחרונות גל התחזקות אדיר, כאשר מאות בני ישיבות עידית שבעידית יוצאים מבין כתלי ישיבותיה, ודור של אברכים עמלי תורה המקפדים על קלה כבחמורה מעלים את הרמה הרוחנית בקרב כלל היהודים במדינה, כולל בקרב אלו הרחוקים משמירת מצוות. חלק נכבד מהמהפכה הזו מיוחס לארגון דרשו שמשקיע הון עתק בטיפוח הרוחני של יהודי צרפת מתוך מטרה לחזק את עולם התורה הצרפתי.

צרפת נמצאת בתנופה רוחנית אדירה, מה האתגר המרכזי ביותר מבחינה רוחנית עבור מנהיגי הקהילה היהודית?

הגאון הרב טובול שליט"א: המשימה המרכזית היא לייצר דור של אברכים. שדרה יציבה של תורה. כאן בצרפת זה לא טבעי להיות אברך. אין עולם תורה מפותח כמו בארץ ישראל או בארה"ב. ולכן כדי לבנות כאן עולם תורה אמיתי, צריך להפוך את התורה למרכז חייו של החניך, כדי שירצה להמשיך בכך גם אחרי החתונה. אם הגענו לזה, זה לא סתם עוד אברך, כל אברך כאן הוא יהלום נדיר ומגדלור לכל צרפת. מלבד זאת מכיוון שאין מספיק לומדי תורה, אין לנו מספיק מורי הוראה שיורו את הדרך אשר ילכו בה, וזה חשוב למען התעתיד של יהדות צרפת בשנים הבאות.

הרב אלחדד: כדי לחזק את המגמה הזו המשימה שלנו ההרגשה טובה לבחורים וגם להוריהם, שירגישו טוב, שיהיה להם שמחה בתורה, ושישאבו ממנה סיפוק. כי אם לא, חלילה, זה עלול לגרות לנשירה. ברגע שאדם מרגיש טוב במקום שבו הוא נמצא, שום דבר לא יכול לגרום לו לחפש משהו אחר. לכן מוטל עלינו כל הזמן לתת הרגשה לכל בחור כאילו הוא בן יחיד, בפרט כאן.

הרב לוי: אמשיך את דברי הרב אלחדד. הרב, בפרט כאן בצרפת, מייצג בשביל הבחור ומשפחתו את התורה והמצוות. הוא הסמל של היהדות, בפרט כשמדובר בבחור צעיר שנכנס לישיבה. ברגע שהרב נותן הרגשה טובה, ומקרין דוגמא אישית, זו לא רק ההרגשה שנוצרת מסביב. זה משליך באופן ישיר על החיבור לתורה והמצוות. וראינו את זה בחוש, איך הקשר החם עם הרבנים חיזק אותם בשמירת התורה והמצוות.

הרב לוי: באמת אלו שבחרו בדרך הזו, כאן בצרפת, מגיעים לדרגות גבוהות. הם מגיעים מכמיהה נפשית עמוקה. הם מגיעים מתוך בחירה והלב שלהם בוער כולו בתורה ואהבת ד', ורואים כאן באמת דברים שכנראה קשה יותר לראות במקומות אחרים שבהם המנגנון חזק יותר, ולבחור פחות יש בחירה ללכת בדרך התורה.

הגאון הרב טובול שליט"א: הדבר שהכי משפיע זה השינוי המיוחד שרואים אצל משפחות תורנית. כשרואים איך נראית משפחה חרדית, ומכירים מקרוב את חיי המשפחה הטהורים, כשמבחינים באיכות שהיא מקרינה, זה הופך להיות מודל לחיקוי ורוצים ושואפים להיות כמוהם ואינו דומה תא חזי לתא שמע.

לצד ה'עשה טוב' איך מתמודדים עם ה'סור מרע' עם האתגר הטכנולוגי שמאיים על עולם התורה, גם בצרפת?

הרב לוי: זכינו להקים מסלול המסגן את המכשירים הטכנולוגים בצורה טובה, כך שאפשר להינצל מכל הפגעים ועם הסברה טובה ישנה תוצאה נאה. בסופו של דבר יש הרבה שלא ממש מבינים על הסכנה, ולא ממש מבינים את פוטנציאל ההתמכרות. עלינו להמשיך ולהסביר שמדובר בכלי עם פוטנציאל הרס רב, גם מבחינה אישית, וגם מבחינה רוחנית.

הרב אלחדד: אנחנו יודעים שהבטלה מביאה לידי חטא, לכן אנחנו עמלים מאוד על מנת למלא את עולם של הבחורים בתוכן רוחני. חלק גדול מהפעילות של דרשו זה לחזק את העניין הזה. אנחנו עושים קעמפים לבחורים בימי הקיץ, במימון של דרשו, כשאנחנו מביאים לשם מרצים, הפעלות ומשלבים שיעורי תורה. לדברים כאלו יש משמעות, כי הם ממלאים את העולם של בן הישיבה בתוכן איכותי, ואז קל יותר להתמודד עם תוכן שלילי.

הגאון הרב טובול שליט"א: הסוד הגדול ביותר להשפיע על כל אדם, לא רק על בני ישיבה היא כוח האהבה. ככל שהאדם מרבה אהבה כך הוא יוצר כלי קיבול גדול עמוק יותר אצל האחר וכך יהיו דבריו נשמעים".

בעמוד זה יש דברים הטעונים גניזה

האם לכנס כזה, כמו שנערך כאן הערב, יש השפעות רוחב על היהדות ועל הקהילה התורנית במדינה?

הגאון הרב טובול שליט"א: בוודאי, זה מכבד ומאהיב את התורה, ונוטע באנשים רצון להיות שייכים אליה. הכוח של הציבור הוא גדול מאוד, 'אז נדברו יראי ד' איש אל רעהו ויקשב ד' וישמע'. אינו דומה אדם שלומד את ההלכה בקהילה שלו, לאדם שנמצא כאן ורואה שיש רבים כמותו. הרי מחר או מחרתיים, גם אם יוצר לו קושי ללמוד את ההספק היומי, הוא לא יוותר על כך, מכיוון שהוא שייך לציבור. דברים כאלה רואים אותם לאחר זמן. וכבר ראינו את ההשפעה העצומה של סיום הדף היומי של דרשו לפני שנתיים על הציבור בצרפת.

הרב לוי: ישנו אדם בן 69 שהתחיל ללמוד אז דף יומי. עד אז הוא אף פעם לא הצליח ללמוד גמרא. ובעקבות הכינוס הגדול הוא התחיל. היום בכינוס ראיתי אותו יוצא באמצע, כששאלתיו על כך, הוא השיב: אני ממהר לסיים את הדף היומי, לא הספקתי היום ללמוד את כולו, אינני מוכן לפספס אותו אפילו פעם אחת! עליכם להבין, זה לא פשוט ללמוד גמרא כמו בארץ ישראל, מכיוון שצריך לתרגם את הגמרא מצרפתית לעברית ולארמית וזה לא קל בכלל. אבל ברוך ד' יש תוצאות לכך.

הרב אלחדד: הכינוס הגדול שהיה לפני כשנתיים בסיום הדף היומי בהשתתפות גדולי וחכמי הדור שליט"א עשה מהפך עצום בתפיסה, הופנמה תודעה חדשה בציבור, שכולם יכולים ללמוד דף יומי, וכך נרקמו אל מול עינינו עשרות שיעורי הדף היומי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ועוד אלפים רבים בטלפון.

המהפך הזה בלימוד הדף היומי גילה לנו שיש צימאון אדיר. ממש כדברי הנביאים: "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ד'." אבל כאן יש סכנה גדולה. כמו שאמר הגאון הרב טובול שליט"א בכינוס: כאשר הסתיימה מלחמת העולם השניה, יצאו ניצולי השואה מן המחנות, רעבים וצמאים ואכלו מכל הבא ליד, מה שסיכן אותם מאוד. גם כאן צריך לכוון אותם ללכת למקומות הנכונים, כדי שמרוב רעב לא ילכו למקומות לא טובים.

הרב אלחדד: את הכינוס הזה היה מאוד קשה לארגן. בגלל הקורונה. לא ידענו אם נוכל לארגן, ועד שהוחלט נשאר חודש וחצי והכל התנקז לחודש וחצי האחרונים. אבל כאשר ראיתי את הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א מרקיד את הציבור ובפרט את הבחורים הצעירים והם מקיפים אותו בהערצה, מעגלים, מעגלים ושרים איתו במלוא הערצמה: 'אשרי מי שגדול בתורה', בלי להפסיק, הרגשתי שהכל היה כדאי!

עוד שבע שנים תתכנסו כאן שוב בע"ה לסיום המחזור השלישי. מה תהיה המטרה שאותה תרצו להגשים עד אז?

הרב אלחדד: היעד שלנו הוא לחזק תורה. אנחנו רואים שככל שיש יותר שיעורים יש יותר אנשים שמחוברים ליהדות באופן אמית ועמוק. ולכן המטרה שלנו, כארגון דרשו בצרפת, וכמי שפועלים כאן בשדה החינוכי הוא להקים כמה שיותר שיעורי הלכה, כמו אחרי הסיום של הדף היומי, שיבינו שאפשר להיות שייך ללימוד הזה.

הרב לוי: האתגר הגדול שעומד לפתחנו, בנוסף לפתיחת שיעורים, שזה זה להקים דור שלם של אברכים בצרפת. אם נגיע ליעד הזה - זה יפטור המון בעיות. כמו שהזכיר הרב יחיא שכאשר יש אברכים זה משנה את כל המציאות של המקום. זו גם הדוגמא האישית שהזכיר הרב. אבל כך גם יהיה מושג כזה של 'ציבור חרדי' בצרפת. ציבור שחרד לדבר ד', מקפיד על קלה כבחמורה, שייצר כאן שדרה יציבה של עולם תורה רציני ושאפתני שמכוון גבוה מעל גבוה.

הרב אלחדד: מה שריאתם פה היום זה בזכות אנשים צדיקים שמסרו נפש וזרעו על אדמת טרשים ממש, וברוך ד' יצאו פירות טובים. ביניהם מור אבי זצ"ל שנפטר לא מכבר. המטרה שלנו זה להישאר כאן עד שמשיח יגיע, ולאפשר לכל יהודי שנמצא כאן לעלות ולהתעלות, ובעיקר, להיות מחובר לשורשי אבותיו ולאורצות הרוח שלנו. ובהסתכלות של שנים, המהפכה של צרפת היא לא־תאמן. מה שהיה כאן לפני שני עשורים, זה עולם אחר לגמרי. והנמעמד הערב הזה כשאנחנו רואים מאות בחורי חמד לבושים כמו בני ישיבות ועם עדינות של בני ישיבות, הוא מרגש מאוד. הוא לא היה יכול להתרחש לפני עשרים שנה.

האורות של פריז

השיחה מסתיימת כאשר סביב במת האולם מאות בחורים שהתיישבו לכינוס מרגש עם אמני הרגש, ר' נפתלי קמפה ור' שלמה כהן. שיר ועוד שיר, נשאבים לעולם של התעלות. אם זה 'אבינו אב הרחמן' ששר ר' שלמה כהן, או השירה המרגשת בצוותא יחד עם נפתלי קמפה 'ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל' כאשר הבחורים ערצמים את עיניהם ומתכוננים לכל מילה. 'אבינו אב הרחמן, המרחם - רחם עלינו'.

"תראה אותם" אומר לנו ר' נפתלי לוי, שבחלקים מהשירה לקח את המיקרופון ושר בקולו. "הם היהלומים הכי יפים בכתרו של הקב"ה. הם מלאי תשוקה וכיסופים לתורה. כשהם שרים כאן יחד 'שבתי בבית ד' כל ימי חיי, לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו', הם באמת מתכוונים לזה. וזה קורה כאן, בפריז, בסמל המובהק ביותר לחומריות בעולם המערבי. דווקא מכאן, קמה ועולה הזעקה להתחבר, להיות שייכים, לינוק ממקור החיים של כל יהודי".

בני הישיבות לא רצו לעזוב את המקום. החיבור שלהם היה העדות החזקה ביותר לרצון להתחבר לתורה, לעורר את הנפש לאהבת ד', לאהבת התורה, ולהתחבר באופן העמוק ביותר לנפש היהודית האלוקית שבכל אחד. לא הלובר, לא שער הניצחון ולא מגדל אייפל האירו את פריז. שמיה של פריז הוארו באור יקרות דוקא באולמי לס דוקס דס פריז.

הם נתנו כבוד לתורה.